

Vážení priatelia, pokračujeme našou novou sériou článkov o najvýznamnejších spisovateľoch Slovenska. V novom vydaní bulletinu budeme hovoriť o Jankovi Kráľovi. Prajeme Vám príjemné čítanie!

Váš Slovenský inštitút

Janko Kráľ

Janko Kráľ (* 24. apríl 1822, Liptovský Mikuláš – † 23. máj 1876, Zlaté Moravce), často označovaný ako básnik-búrlik, bol slovenský národný buditeľ, predstaviteľ romantizmu a jeden z najvýznamnejších a najradikálnejších básnikov štúrovskej generácie.

Životopis

Janko Kráľ sa narodil v rodine mäsiara a krčmára. Na lýceu v Bratislave sa zapojil do práce v Ústave reči a literatúry. Z tohto obdobia pochádzajú nielen jeho české prvotiny, ale aj básne v spisovnej slovenčine. Na protest proti zosadeniu L. Štúra z funkcie námestníka a profesora v marci 1844 opustil s viacerými druhmi Bratislavu a v štúdium dokončil externe.

Jeho poézia sa začleňuje do pozícií tvorby celoeurópskeho romantizmu. Štúr ho označil za najtalentovanejšieho básnika. Písal v intenciách dobového estetického kánonu najprv epické básne s historickou tematikou, neskôr nadviazal na zdroje ľudovej slovesnosti. Najmä jeho balady, vychádzajúce zo žriediel ľudovej slovesnosti, ktorými sa preslávil, ukázali novú cestu slovenskej poézii. Nikdy mu nešlo o prosté reprodukovanie ľudovej slovesnosti, ani o ich vecnú

interpretáciu. Cez subjektívnu motiváciu konfliktov ich prenášal do najaktuálnejších morálnych a sociálnych relácií. Boli okrem iného dôkazom, že spisovná slovenčina je tvárny literárny jazyk, schopný vyjadriť aj najsubtílnejšie stavy lyrického subjektu. Sprítomňoval v nich svet mravného cítenia ľudu, úctu k ľudskej bolesti a odpor k panskej svojvôli.

Okrem balád a piesní vytvoril aj poéziu celkom iného charakteru, tzv. cyklické skladby. Básnická výpoveď tu využíva rozmanité prostriedky, postupy a formy: štylizované povesti, ponášky, dramatické monológy a dialógy, alegorické obrazy, reflexie, meditácie a programové výzvy. V snahe o celistvý pohľad kládol raz do popredia obraz imaginárnej skutočnosti, inokedy zase bezprostrednú realitu.

Pre príznačné nekonformné postoje a nepredvídateľné správanie mu prischla prezývka „divný Janko. Patril k samotárom, vedel sa však zaujímať o zložité osudy slovenského národa a prežívať ich s hlbokou účasťou. Jeho poézia bola nezvykle emotívna a myšlienkovito nabitá, lebo vo svojej ľudskej podstate bol burič a revolucionár. Ostáva však reprezentatívnym básnikom slovenského literárneho romantizmu.

Zastával revolučné stanovisko v protifeudálnom hnutí. Vyzýval sedliakov spáliť urbárske tabule a v obciach Horné, Dolné a Stredné Plachtince a Príbelce vyvolal ľudové povstanie, ktoré bolo potlačené 3. 3. 1848.

O mieste, kde sa nachádza jeho hrob, sa dodnes vedú odborné polemiky. V Liptovskom Mikuláši, v tzv. Seligovskom dome, sa nachádza Múzeum J. Kráľa a v Zlatých Moravciach jeho pamätník.

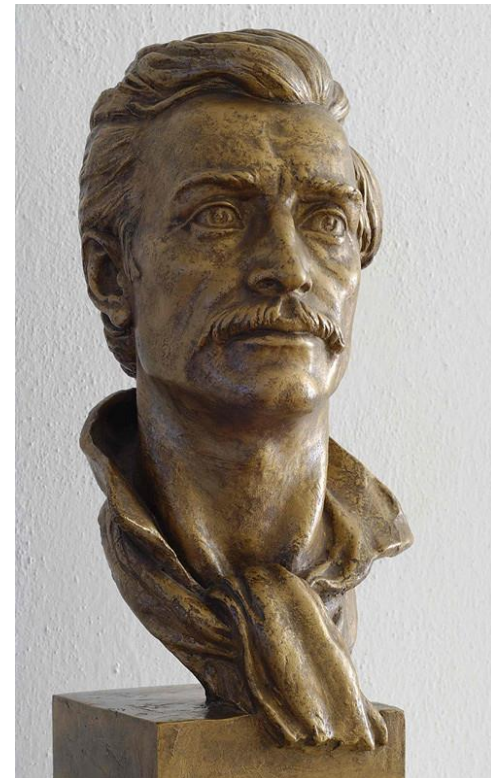
1844 na protest proti zosadeniu Štúra odišiel do Liptovského Mikuláša, kde sa aktívne zúčastnil na prípravách založenia Tatrána.

Tvorba

Prvé verše začal písať už počas štúdií na bratislavskom lýceu. Spočiatku písal v češtine, neskôr začal používať spisovnú slovenčinu a patril k jedným z prvých básnikov, ktorí používali Štúrovu slovenčinu (prvá báseň v Štúrovej slovenčine – Duma bratislavská je práve od Janka Kráľa). Štúr ho označil za najtalentovanejšieho básnika.

Začal písať epické básne s historickou tematikou, postupne však nadväzoval na ľudovú slovesnosť, ako to zvykli štúrovci.

Do povedomia verejnosti vstúpil ako autor balád a piesní, no jeho tvorba bola oveľa širšia. Jeho balady, vychádzajúce z ľudovej slovesnosti, ktorými sa preslávil, ukázali novú cestu slovenskej poézii. Nikdy mu nešlo o prosté reprodukovanie ľudovej slovesnosti, ani o ich vecnú interpretáciu. Cez subjektívnu motiváciu konfliktov ich prenášal do najaktuálnejších morálnych a sociálnych relácií. Okrem iného dokazovali, že spisovná slovenčina je tvárny literárny jazyk, schopný vyjadriť aj najsubtílnejšie stavy lyrického subjektu. Sprítomňoval v nich svet mravného cítenia ľudu, úctu k ľudskej bolesti a odpor k panskej svojvôli.

VEĽVYSLANEC SLOVENSKA NAVŠTÍVIL MÚZEUM L.N. TOLSTOJA V DEŇ PAMÄTI DUŠANA MAKOVITSKÉHO

12. marca 2021 - deň 100. výročia tragickej a predčasnej smrti rodinného lekára L.N. Tolstoj Slováka Dušana Petroviča Makovického, autor knihy „Yasnaya Polyanské Zapiski“ - jedinečného zdroja obsahujúceho podrobný popis posledných rokov L.N. Tolstoj (od konca roku 1904 do roku 1910).

V tento pamätný deň navštívili veľvyslanec Slovenska Ľubomír Rehák a riaditeľ Slovenského inštitútu v Moskve Peter Feranec štátne múzeum Lva Tolstého. Vážení hostia sa oboznámili s expozíciou literárneho múzea Lva Tolstého, navštívili nedávno otvorenú výstavu „Nikolai Ge, ktorý Ťa miluje. Pri príležitosti 190. výročia narodenia N.N. Ge“. Uskutočnilo sa stretnutie s generálnym riaditeľom Štátneho múzea L.N. Tolstého S.A. Arkhangelova, počas ktorého sa uskutočnili vyhladky nožnej spolupráce v oblasti vedeckých a expozičných prác, súvisiacich s vystavením predmetov vzťahujúcich sa k osudu slovenského lekára a priateľa L.N. Tolstoj D.P. Makovického.

RIADITEĽ SLOVENSKÉHO INŠTITÚTU V MOSKVE NAVŠTÍVIL RUSKÚ AKADÉMIU HUDBY GNESINÝCH

Riaditeľ Slovenského inštitútu v Moskve Peter Feranec uskutočnil 22. marca 2021 priateľskú návštevu Ruskej hudobnej akadémie Gnesiných. Pre nového kultúrneho ataše slovenského veľvyslanectva patria medzi priority oblasti hudobnej výchovy. V Rusku je Peter Feranec známy ako umelecký šéf a dirigent Boľšogo teatra v Moskve a Michajlovského divadla v Petrohrade. Počas stretnutia bol načrtnutý program kultúrnej a vzdelávacej interakcie.